

Motion (MP) - Framtidens särskola

Förslag till barn- och ungdomsnämndens beslut

1. Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut tillstyrks.

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut tillstyrks.

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Motionen besvaras med hänvisning till att Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen har ett kontinuerligt arbete gällande särskolans utformning i Linköpings kommun.

Ärende

Cecilia Gyllenberg Bergfasth (MP) föreslår i en motion daterad 2021-02-04 att:

- Linköpings kommun utreder hur Framtidens särskola samt förskola och fritidshem för berörda barn ska vara utformad.

Motionären anger bland annat i motionen att Linköpings kommun har en särskola med hög kvalitet idag, men menar att om inte behoven uppmärksammas är risken stor att den försämras när lokaler och personal inte räcker till.

Motionären tar i sin motion även upp att det är viktigt att se helheten kring särskola, förskola och fritids för barn i Linköping och vill veta den förväntade utvecklingen de kommande 30 åren vad gäller lokaler, personal, utbildningsbehov, resurser och hjälpmedel samt hur förslag på riksnivå påverkar skolformen.

Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen har ett kontinuerligt arbete gällande särskolans utformning i Linköpings kommun, där man både på lång och kort sikt ser över behoven kopplade till särskolan. Exempelvis görs med ett halvårs intervall ett prognosarbete där man jämför nuläget med historiken fem år bakåt i tiden på halvårsbasis, för att kunna se trender och planera framåt. Utifrån det befintliga arbetet som pågår föreslår Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen att motionen besvaras.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse – Framtidens särskola, svar på motion (MP), 2021-05-06

Bilaga - Motionen

Bakgrund

Med särskola avses all utbildningsverksamhet för elever med en utvecklingsstörning. Särskolan omfattar grundsärskolan, gymnasiesärskolan och den särskilda utbildningen för vuxna.

Barn- och ungdomsnämnden ansvarar för grundsärskolan. Grundsärskolan har två nivåer; grundsärskolenivå och träningskolenivå.

Om skolan bedömer att en elev inte kan tillgodogöra sig hela eller delar av utbildningen i grundsärskolans ämnen, läser eleven istället ämnesområden i inriktningen träningskolan. Det är möjligt för en elev att läsa en kombination av ämnen och ämnesområden.

En elev kan också vara integrerad i grundskolan. Det innebär att eleven får hela eller delar av undervisningen i en grundskoleklass, men att eleven läser och bedöms utifrån grundsärskolans kursplaner. Vårdnadshavare kan önska att deras barn ska gå som integrerad elev i en grundskoleklass, men det är grundskolans och grundsärskolans huvudman (kommunen eller ägaren till en fristående skola) som fattar beslutet. Om det är huvudmannen som anser att eleven ska vara integrerad ska det ske i överenskommelse med vårdnadshavaren.

Organisation av grundsärskolan i Linköping

Nuvarande särskoleorganisation i Linköping startade och genomfördes i samband med planeringen av Vallastadens nya skola. Det blev då möjligt att bygga en ny större särskoleenhet, integrerad med en grundskola, med förutsättningar att möta dagens behov. Syftet var att skapa en samlad särskoleorganisation med större integration mellan grundskola och särskola och att skapa bättre förutsättningar för att möta nya krav i läroplan och skollag. Förslaget innebar en samlad organisation med färre särskoleenheter och en ökad lokalintegration i Linköpings grundskolor. En samlad särskoleorganisation skapar förutsättning för att bättre ta vara på den specialpedagogiska kompetens som finns inom särskolan. Färre särskoleenheter innebär även mindre sårbarhet. En samlad särskoleorganisation skapar förutsättningar för en effektivare hantering av särskolans resurser.

I Vallastadens skola skapades en ny särskoleenhet med grundsärskola och träningskola integrerad i Vallastadens skola. Förutom särskola inryms förskoleklass och grundskola årskurs 1-6.

Till Vallastadens skola flyttades följande särskoleverksamheter:

Westmannaskolan årskurs 1-9

Björnkärrsskolan årskurs 1-6

Slestadsskolan årskurs 1-6

Hagbyskolan årskurs 1-6

Vallaskolan årskurs 1-6

I Vallastadens skola skapas förutsättningar för en varsam inkludering med utgångspunkt från elevens särskilda behov.

Utöver Vallastadens skola finns grundsärskola på Blästadsskolan, Ulleviskolan, Ekholmsskolan och Nya Rydsskolan. På Blästadsskolan finns en grundsärskola och verksamhet för grundskolans årskurser 1-6. Under 2021 startar Ulleviskolan i nuvarande Skäggetorpsskolans lokaler med förskoleklass och årskurs 1, förutom årskurs 4-6 som redan finns i lokalerna. Här kommer även grundsärskola för år 1-6 starta under våren 2021. Skolan byggs också om för att skapa bästa möjliga förutsättningar för eleverna. Ekholmsskolan har idag en grundsärskola och verksamhet för grundskolans årskurser 7-9. På Nya Rydsskolan finns årskurs 7-9 inriktning ämnesområden. Barn- och ungdomsnämnden har på sammanträdet den 21 april 2021 även tagit beslut om att bereda plats för ca 40 grundskoleelever på Bäckskolan, med start höstterminen 2021.

Alla elever i grundskolan med behov av fritidshemsplats har rätt till en sådan upp till 12 år. Eleverna har fritidshemsplacering på den skola de är placerade på för få en kontinuitet i den personal de möter samt slippa byta lokaler och resan emellan dessa som annars skulle krävas.

På kort sikt är lokaler den största utmaningen för grundsärskolan för att kunna tillgodose alla elevers behov. På grund av ett ökat antal elever med extraordinära behov av individuella lösningar behöver enskild undervisning kunna erbjudas i särskilda lokaler på varje enhet och det finns ett behov av ca tre lokaler per enhet för dessa elever.

På lång sikt är grundtanken att alla grundsärskolor behöver kunna ta emot alla elever oavsett behov det vill säga grundsärskolenivå, inriktning ämnesområden och integrerade.

Nationellt ser man att antalet elever ökar generellt i grundsärskolan och det är inriktning ämnesområden som ökar allra mest med elever med mycket stora behov.

Omvärldsbevakning

Regeringen SOU 2021:11 – ”Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven – aktivt stöd- och elevhälsoarbete samt stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning”

Regeringen har låtit Utbildningsdepartementet göra en utredning gällande elevers möjligheter att nå kunskapskraven och detta redovisas i det slutbetänkande som lämnades över till regeringen i februari 2021.

Förslag gällande grundsärskola

Det gedigna slutbetänkandet innehåller en rad förslag. Nedan listas ett urval av dessa.

Utredningen föreslår att en garanti för tidiga stödinsatser ska införas för elever som läser ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik enligt grundsärskolans kursplaner.

Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) ska ges i uppdrag att i samverkan ta fram utbildningsinsatser om bedömning i ämnen och ämnesområden i grundsärskolan.

Skolverket och SPSM ska vidare ges i uppdrag att i samverkan ta fram verktyg och stödmaterial för bedömning och kunskapsuppföljning i ämnen och ämnesområden i grundsärskolan.

Utredningen föreslår att SPSM och Skolverket ges i uppdrag att i samverkan utforma kompetensutvecklingsinsatser för elevassistenter.

Utredningen föreslår nya timplaner i grundsärskolan för att öka flexibiliteten. Utredningens förslag till förändringar innebär att den garanterade undervisningstiden justeras för merparten av ämnena i grundsärskolans timplan. Den garanterade undervisningstiden ökar i framför allt svenska, svenska som andraspråk och engelska samtidigt som den minskas i framför allt slöjd och i hem- och konsumentkunskap. Vidare föreslås att antalet timmar i ämnena bild, matematik, NO-ämnen, slöjd och teknik blir desamma som i grundskolan. Utredningen föreslår dessutom att det införs fördelningsbar undervisningstid i timplanen för ämnen, timmar som kan användas till undervisning utifrån den enskilda elevens behov och önskemål.

Det ska bli möjligt för huvudmannen att erbjuda en elev att läsa språkval, både inom ramen för fördelningsbar undervisningstid i ämnen och inom skolans val.

Nya begrepp föreslås;

- Intellektuell funktionsnedsättning ersätter utvecklingsstörning. Begreppet intellektuell funktionsnedsättning bättre beskriver vad själva funktionsnedsättningen innebär och vad samhället har ansvar för att överbygga.
- Grundsärskolan och gymnasiesärskolan byter namn till anpassad grundskola och anpassad gymnasieskola då nuvarande begrepp upplevs stigmatiserade.
- Benämningen träningskola tas bort. Detta då ambitionen att grundsärskolan ska vara en flexibel skolform står i kontrast till den

uppdelning som görs mellan träningskolan och övriga grundsärskolan i styrdokumentet.

Beslut av barn- och ungdomsnämnden, Dnr BOU 2021-149, "Flexgrupp till förskoleklass för elever med stort behov av särskilt stöd"

Sedan hösten 2018 är förskoleklass obligatoriskt för barn det år de fyller 6 år. För barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd motsvarande elev som har rätt till grundsärskola inriktning ämnesområden (träningsskola) som ger dem rätt att tas emot i grundsärskolan finns det idag inte någon lösning som är anpassad till barnets behov eftersom förskoleklass inte ingår i grundsärskolans uppdrag. De valmöjligheter som finns idag innebär att barnen blir kvar ytterligare ett år i förskolan genom uppskjuten skolgång eller får börja grundsärskolans årskurs 1 som 6-åringar. Fram tills att det finns en ny nationell lagstiftning på plats finns det behov av att tillgodose att alla barn i Linköpings kommun ges möjlighet att gå i förskoleklass och utvecklas utifrån sina förutsättningar.

Vid nämndens sammanträde den 21 april 2021 tog barn- och ungdomsnämnden beslut om att 6-åringar i denna målgrupp ges möjlighet att börja i grundskolans förskoleklass på skolor där det finns grundsärskola för åk 1-6 för att eleverna ska ges det stöd de är i behov av samt möjliggöra en anpassad övergång till grundsärskolan. Det är även en fördel att grundskolan har ett elevhälsoteam som kan stödja framtagandet av utredningar som kan behövas inför ett mottagande i grundsärskolan vilket inte finns om eleven beviljas uppskjuten skolgång. Föreslagna förskoleklasser garanterar dessutom att eleven kan fullgöra sin skolplikt. Genomförandet planeras till ht 2021.

Kontinuerligt arbete

Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen har ett ständigt pågående arbete gällande särskolans utformning.

Två exempel på vad detta arbete har lett fram till är det som tidigare nämnts i denna handling gällande flexgrupp för 6-åringar och de nya särskoleplatserna som bereds på Bäckskolan.

Med ett halvårs intervall görs en prognos där man ser över antalet inskrivna elever per årskurs och form (grundsärskolenivå, ämnesområden eller integrering). Detta nuläge jämför sedan med statistik på halvårsbasis för fem år bakåt i tiden. På detta vis kan man följa förändringar och se trender som man tar med sig in i det fortsatta prognosarbetet.

Prognoserna är dock svåra att ta fram för en för långsiktig period då felmarginalen skulle bli för stor. Att se den förväntade utvecklingen under de kommande 30 åren i kommunen bedöms därför vara omöjligt att göra.

För lokalfrågans del, när det gäller nybyggnationer, krävs en framförhållning på minst fem år. En dialog förs därför alltid med lokalsamordnare utifrån prognosarbetet.

I det kontinuerliga arbetet ingår även en omvärldsbevakning samt när nya beslut som rör särskolan tas, på exempelvis lokal eller nationell nivå, ett implementeringsarbete.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet innebär ingen ekonomisk konsekvens.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

MBL-information eller förhandling är inte påkallad.

Kommunledningsförvaltningen

Utbildnings- och
arbetsmarknadsförvaltningen

Paul Håkansson

Anders Jolby

Beslutet skickas till:
Motionären
Kommunstyrelsen